

THE TERMINOLOGY OF PEDOLOGY: DYNAMICS, CONCEPTUAL-SEMANTIC DEVELOPMENT

Doina Butiurcă, Prof., Assoc. Prof., PhD., PhD, Sapientia University of Tg. Mureș

Abstract: Although it has developed independently only since the 20th century, the Terminology of Pedology is interesting for both the field of Terminology and Linguistics, as well as for the translation/equivalence of terms in various languages. This is the statement our study starts from. The relationship between common language and specialized language, special conceptualization patterns used as equivalence methods are some of the topics that our study proposes to tackle from a contrastive perspective. The Terminology of Pedology is highly interdisciplinary, encompassing the fields of Chemistry, Natural Sciences, Geology, etc. It is another aspect that offers pertinent conclusions referring to the role of the fundamental disciplines in the constitution of connected disciplines, the dynamics of specialized senses in use. Researching the synchronic dynamics of the central sphere and marginal spheres of the language of Pedology is a necessary condition for the in-depth knowledge of the strongly inter-dependent relationships between Terminology and Linguistics.

Keywords: pedology, terminology, interdisciplinarity, translations and equivalence.

Numeroase sunt însemnările despre agricultură și despre domeniul de dezvoltare al acesteia, începând cu scrierile din Antichitate, aparținând unor filozofi/ cărturari precum Hipocrate, Aristotel, Theophrast, Pliniu cel Bătrân (29-79e.n.- în opera intitulată „Istoria naturală” în 37 volume) etc.

În Europa Evului Mediu, domeniul cunoaște o largă arie de evoluție, dar dezvoltarea dogmatismului și obscurantismului aduce cu sine decăderea tuturor științelor, în general. În Perioada Renașterii, odată cu descoperirile din domeniul chimiei aparținând lui Paracelsus (1493-1541), studiul solurilor cunoaște o altă perspectivă de abordare. Adevărata evoluție din domeniu se produce în perioada 1600-1750, în subdomenii precum fertilizarea solului (Johann Rudolf Glauber, 1604-1668), dar și în perioadele ulterioare. Subdomeniile cercetate în această perioadă sunt variate: clasificarea sistematică / taxonomia solurilor (Carl von Linne, 1707-1778), studiul humusului din soluri (Johan Gattschalk Wallerius) etc. Numeroase sunt cercetările privind principiile conservării materiei (Lavoisier, 1743-1794), cu deschidere spre domenii de avangardă, interdisciplinare, chimie agricolă și economie, terminologia mediului etc. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea în Rusia, în cadrul Școlii naturaliste se pun bazele pedologiei ca știință.

În România, pedologia dezvoltată independent în secolul XX este o disciplină profund novatoare (Angela Bidu-Vrânceanu 2010: 43), profund implicată în dezvoltarea societății. Primele informații conținând date referitoare la sol au rămas de la Dimitrie Cantemir (1673-1723). În lucrarea intitulată „*Descriptio Moldaviae*” (1716) cărturarul nota faptul că „pământurile Moldovei sunt negre și pline de silitră”. Ion Ionescu de la Brad (1818-1891) este unul dintre precursorii pedologiei în țara noastră, dar adevăratul părinte al disciplinei este profesorul Gheorghe Munteanu -Murgoci (1872-1925). S-a ocupat de studiul solului, elaborând monografii referitoare la specificul solurilor din județele Putna, Dorohoi, Mehedinți etc. În literatura de specialitate se menționează faptul că profesorul Gheorghe Munteanu - Murgoci (1872-1925) a realizat în colaborare cu Enculescu (1879-1957) și Em. Protopopescu-Pache (1883-1967) prima hartă generală de soluri a României, la scara 1:2.500.000 (1911), însoțită de o schiță climatologică. Era una dintre primele hărți din lume, realizată pe concepte științifice moderne.

În ultimele decenii, studiul lexicului specializat în relația cu lexicul comun constrânge la o abordare mai puțin limitativă și la adoptarea unor metode comune de cercetare, care vizează aspectele referitoare la structura, sensul termenilor și al cuvintelor, dar și la traducerea/echivalarea acestora. Angela Bidu-Vrânceanu reține câteva dintre aspectele privind inserția/evoluția sensurilor termenului „sol” în dicționarele din secolele XIX și XX: „SOL este înregistrat cu totul izolat în dicționarele din secolul XIX (Protopopescu și Popescu 1862) și chiar în dicționarele din prima jumătate a secolului XX (CA 1962, Resmeriță 1924). Totuși, termenul SOL avea un statut specializat la începutul secolului XX, cum rezultă din Enciclopedia lui Daicovici (1902) și din faptul că încă de la sfârșitul secolului XIX s-a propus o clasificare a solurilor (publicată în 1928)” (Angela Bidu-Vrânceanu 2010:43-44). Profesorul bucureștean insistă pe aspectul inovativ al terminologiei din domeniul *Pedologie*: „Inovația terminologică prin neologisme privește atât formele de exprimare, cât și aspectele conceptual - semantice.” Din aceeași perspectivă de cercetare, Inga Druță identifică relațiile de cauzalitate dintre evoluția societății și inovațiile din domeniul mediului, în general, „care se dezvoltă în secolul al XX-lea ca urmare a fenomenelor antropogene, domeniu ce cunoaște astăzi o evoluție fulminantă, reflectată în inovațiile terminologice corespunzătoare.” (Inga Druță, *Dinamica terminologiei românești sub impactul traducerii*, Chișinău, Centrul Editorial Poligrafic al USM, Chișinău, 2013: 225).

Corpusul de termeni pe care ne propunem să îl analizăm cuprinde strict, terminologia pedologiei, obiectiv condiționată de stabilirea relațiilor logice între concepte și a câmpurilor conceptual-semantice, de interferențele terminologice inter- și intra-disciplinare, de traducerea realizată în diferite limbi. Iată câteva dintre definițiile date subdomeniului în discuție, extrase din Dicționarele lexicografice și de terminologie: 1. *Pedologie*: „Știință care se ocupă cu studiul genezei, al evoluției și al distribuției solurilor și cu cunoașterea constituției lor fizice, chimice și biologice, în scopul stabilirii gradului de fertilitate și a posibilităților de ridicare a acesteia” (DEX 1975: Editura Academiei Republicii Socialiste România, Institutul de Lingvistică din București, 671); 2. *Pedologie* (Știință a solului): „Ramura a științei care se ocupă cu cunoștințele legate de sol, ca unitate naturală, respectiv sub aspectul genezei, evoluției, caracterelor morfologice,

proprietăților fizice, chimice, biologice, clasificării, distribuției și principiilor generale de folosire, ameliorare și dirijare a fertilității lor ”(Jakab Sámuel, Füleky György, *Protecția mediului-Sol*, Nemzeti Tankönyvkiadó RT. Budapesta). Observăm caracterul eterogen al celor două definiții date conceptului general de pedologie. Definiția lexicografică este generală, nu realizează opozițiile necesare dintre domeniu (care este *mediul*) și subdomeniu/ ramură (adică *pedologia*). Confuzia este eliminată în definiția terminologică. Aceasta aduce informații specializate suplimentare, referitoare la proprietățile intrinseci ale conceptului (solul - unitate naturală; caractere morfologice ale solului; ameliorare). Definiția științifică a pedologiei evidențiază complexitatea subdomeniului, abordat ca o unitate ce integrează factori biotici, chimici, fizici, taxonomii, principii generale etc.

În traducerea *termenului-titlu*, echivalențele denotative sunt realizate izotopic în toate limbile, după modelul limbilor engleză și/sau franceză: en. pedology, fr. pédologie, ro. pedologie, germ. Pedologie; magh. pedológia. Există însă, în limba engleză și în limbile neolatine, sintagme sinonime care dubleză denumirea subdomeniului (cf. en. *soil science*, fr. *science du sol*, ron. *știința solului*) și/sau termeni creați pe terenul lingvistic al fiecărei limbi (magh. *Talajtan*, germ. *Bodenkunde*). Este un procedeu revendicat de caracteristica univocității limbajului specializat. „Pedologie” este un termen ambiguu, caracteristică dată de omonimia etimologică. Termenul este utilizat în două limbaje specializate total opuse: 1. *Pedologie*, în accepțiunea de „Ramură a biologiei care se ocupă cu studiul copilului în dezvoltarea sa fizică, psihică..” (DM 2007, p.797) este un termen-titlu format de la tema grecească *παιδ-* (*παῖς, παιδός*, s.n), a cărei medie semantică era aceea de „copil”. 2. *Pedologie* („pedology”), în accepțiunea de „Ramură științei care se ocupă cu cunoștințele legate de sol...” s-a format însă, de la alt etimon grecesc, *pedo-*, *-pedo* (cf. gr. *πέδov, -ov* s.n. „sol, câmpie, regiune”) care desemnează conceptul de „sol”. Opozițiile conceptual-semantice sunt imposibil de rezolvat la nivelul nomenclaturii, motiv pentru care limba engleză utilizează în paralel cu „pedology” termenii: *paidology* (pentru a desemna știința care se ocupă cu studiul copilului) și „*soil science*” (pentru „știința solului”). Lingvistica se acomodează în terminologie, printre altele, prin etimon.

Relații logice între concepte. Câmpuri semantice

Conceptele generale au o pondere covârșitoare în terminologia pedologiei: reprezintă pe de o parte, caracteristicile generale ce definesc clasa, materia și care asigură cunoașterea/ înțelegerea, iar pe de altă parte, caracteristicile complementare, specifice claselor de obiecte, realizate prin extensiune (Maria Teresa Cabré p.173). Așa de exemplu, nivelul înțelegerii/ cunoașterii conceptului ped. „cernoziom” este dat de activarea tuturor caracteristicilor generale: cernoziom=sol foarte afânat - format sub vegetație ierboasă - condiții de climă continentală. Conceptele formate prin extensiune de la „cernoziom” - *cernoziom carbonatic/ cernoziom levigatic* - respectă caracteristicile compatibile ale componentelor, apte să formeze câmpuri noționale specifice (pentru cernoziom carbonatic: cernoziom: sol foarte afânat - format sub vegetație ierboasă - condiții de climă continentală; *carbonatic* – care conține carbon). Sintagmele terminologice formate prin extensie mențin toate caracteristicile generale la care se adaugă caracteristicile particulare. În subdomeniul *pedologia solului*, numeroși termeni s-au format în

baza substantivelor cu sens masiv— aflate în relație cu termeni formați în baza substantivelor abstracte – *analiză, arie, capacitate, coeficient, factor, indice, orizont, potențial, reacție, structură* etc. Domeniul nu cuprinde nicidecum unități conceptuale care pot exista înafara contextului specific. Elementele limbajului specializat se manifestă într-un context concret în care sunt activate „materia”, procesele etc ce corespund zonei de specializare. „Câmpul conceptual” al domeniului *pedologie* este organizat în subansambluri limitate de concepte: 1. concepte fundamentale care definesc „materia” formată din grupe de roci și minerale cu relevanță în *pedogeneză*: *apă, bazalt, carbon, dolomit, feldspat, humus, latosol, mică, nisip, pedolit, regosol etc teoremele, modele conceptuale* etc; 2. concepte care cuprind noțiuni pedologice de bază: *biologia solului, cartarea solurilor, ecopedologie, chimia solului, fizica solului, geografia solurilor, microbiologia solului, paleopedologie, pedosferă* etc; 3. concepte care indică procese: *alterare biologică, arie superficială specifică, cloritizare, dezagregare, diageneză, hidratare, hidroliză, regolit, scoarță de alterare* etc; 4. concepte referitoare la compoziția solului: *por, porozitate, porozitate de aerație, soluția solului, spațiu lacunar, suspensie, volumul porilor* etc.

Prin subclasa substantivelor utilizate în domeniul *pedologie* este denumită materia, caracteristica „masiv” a numelui fiind intrinsecă. Termenii generali sunt polisemantici (apă, humus etc), contextului sintagmatic și/ sau discursiv revenindu-i rolul de dezambiguizare a sensurilor. Respectând logica științei, fiecare ansamblu conceptual este organizat în alte subansambluri. Iată câteva exemple de sub A: Aciditate (concept general) cuprinde în câmpul conceptual, următoarele concepte specifice: *aciditate actuală, aciditate de schimb, aciditate hidrolitică, aciditate potențială* etc. Adsorbție (concept general) include în câmpul conceptual: *adsorbție apolară, adsorbție ionică, adsorbție polară, adsorbție moleculară* (concepte specifice).

Există de asemenea, o relație logică între conceptul general *apă*, a căruicarakteristică este polisemiași conceptele specifice, prin care se realizează dezambiguizarea sensurilor: *apă adsorbită* etc. Pot fi identificate la nivelul acestui subansamblu două tipuri de relații logice. 1. Prima relație este de incluziune: noțiunea *apă* este mult mai generală decât oricare dintre cele douăsprezece concepte secundare luate în considerare. Conceptul *apă* conferă toate caracteristicile conceptelor specifice, spre deosebire de conceptul specific *apă labil legată* care nu este în măsură să confere caracteristicile sale conceptului general:

apă (concept general) = „Lichid incolor, fără gust și fără miros, compus hidrogenat al oxigenului, care formează unul dintre învelișurile Pământului.” (DEX on line); *apă labil legată* (concept specific) = „Partea exterioară a peliculei de apă adsorbită”.

Conceptul *apă* are trăsăturile: masiv, omogen, continuu, *general* la nivel noțional;

Conceptul specific *apă labil legată* are două tipuri de caracteristici: 1. ale conceptului general - masiv, omogen, continuu + ale conceptului specific – partitiv, adsorbit.

Așa cum se poate observa din exemplul dat, relația logică de incluziune este posibilă între conceptul general și conceptele specifice. Conceptele specifice posedă o parte dintre trăsăturile conferite de conceptul general, dar au și alte trăsături care le diferențiază în raport cu acesta din

urmă. Relația logică de incluziune este numită în semantică, relație de hiponimie. Cu cât „clasa unităților este mai mare, cu atât hiperonimul pe baza căruia se stabilește relația de hiponimie este mai cuprinzător”(DSL 2001), indiferent dacă vorbim despre referenți sau despre sensuri. Sensurile hiperonimului „apă” sunt mult mai numeroase decât acelea ale hiperonimelor „humus”, „cernoziom”, „carbon”, judecate pe axa orizontală a relației semantice etc. Tot așa, pe axa verticală, termenul „sol” este mult mai cuprinzător sub aspectul sensurilor decât „sol brun”, dat fiind faptul că deși ultimul a păstrat toate trăsăturile celui dintâi (corp natural – compoziție trifazică), spre deosebire de conceptul specific (sol brun = caracteristic pădurilor-acidifiere slabă-argilizare), „sol” a generat alte 35 de concepte (inventariate de *Dicționarele specializate*).

2. Relația de coordonare este cel de-al doilea tip de relație logică în terminologie, teoretizată de Maria Teresa Cabré („...nous parlons de coordination logique entre les deux concepts spécifiques.”p.175). Așa, de pildă, o relație de coordonare se stabilește între noțiunile de același nivel ierarhic - *eroziune accelerată*, *eroziune de suprafață*, *eroziune geologică*, *eroziune în adâncime*, *eroziune lineară*, *eroziune naturală sau normală*, *eroziune peliculară*, *eroziune prin împroșcare*. Sub aspectul câmpului semantic, fiecare dintre noțiunile de același nivel realizează diferențe conceptual-semantice în raportul logic pe care îl stabilesc între ele, opunându-se prin trăsăturile particulare, una celeilalte: *eroziune în adâncime* (eroziune prin apă), se opune conceptului de *eroziune peliculară* (eroziune de suprafață - îndepărtarea unui strat superficial de sol – diminuarea grosimii profilului) etc. Pe linia orizontală sunt menținute relațiile de opoziție și între celelalte conceptele specifice ale seriei: *eroziune geologică* – „eroziune datorată unor procese lente care acționează de-a lungul unei perioade lungi de timp în absența influenței omului. Se petrece cu un ritm și cu o intensitate corespunzătoare mediului fizico-geografic natural”; *eroziune accelerată* – „Eroziune ale cărei ritm și intensitate sunt simțitor mărite față de acelea ale eroziunii normale, datorită unor cauze antropogene (defrișări de păduri, folosire nerațională a solului)” Relațiile de opoziție dintre hiponimele luate în considerare au caracteristicile: proces lent-proces accelerat;/ perioadă lungă de timp- perioadă scurtă de timp;/ absența omului - prezența omului; //

Cele mai importante relații ierarhice sunt cele de incluziune, atât sub aspectul productivității denotative cât și sub aspectul logicii disciplinei științifice.

Există relații de opoziție macrosistemică realizate prin deplasări ale conceptelor generale spre concepte specifice, individuale: sol-soluri, sare-săruri, nisip-nisipuri, filossilicat- filossilicați etc, prin treceri ale masivelor la substantive colective - „turbă-turbărie” - fapt ce implică numeroase modificări conceptuale și semantice, la nivelul lexicului specializat. Formele nou create pot desemna atât concepte generale cât și concepte speciale (turbărie) cu trăsături particulare. Statutul conceptelor desemnate prin deplasarea masivelor nu diferă în funcție de locul pe care termenul îl ocupă în raport cu regentul. De exemplu, în sintagma „geografia solurilor” pluralul desemnează sensul generic dat de articolul hotărât. În „sol” vorbim tot despre un concept generic.

Nu toate conceptele din domeniul *pedologie* sunt expresia procesului de combinare a masivelor cu elemente conceptuale având aceeași trăsătură - „continuu”.

Combinarea unor concepte simple cu concepte complexe între care nu există o relație de hiponimie sau de compatibilitate logică conduce la trei tipuri de cazuri (cf. Maria Teresa Cabré 177) care se bazează pe transferul de sens:

1. Combinarea a două concepte contribuie la crearea celui de-al treilea, specific unuia dintre cele două noțiuni de pornire: *distrugerea agregatelor*, *individ sol* etc. „Agregat” din sintagma „distrugerea agregatelor” este denotantul caracteristicii de structură a „solului”, fără nici o legătură logică cu conceptul de „ansamblu/ component mecanic”. Termenul „individ” din sintagma *individ sol* nu desemnează conceptul de „exemplar dintr-o categorie de ființe”(DEX), ci desemnează noțiunea „tip de sol, ca realitate geografică”. În ambele cazuri, vorbim despre precizarea/ determinarea unui concept prin altul.

2. Combinarea a două concepte contribuie la crearea unui al treilea, specific celor două concepte inițiale: geografie + sol = geografia solurilor; geneză + sol = geneza solului. În exemplele analizate vorbim despre conjuncția a două concepte generale al căror sens a fost transferat celui de-al treilea, un concept specific domeniului.

3. Combinarea a două concepte contribuie la crearea celui de-al treilea, caracterizat prin trăsăturile distinctive ale celor două concepte inițiale: euro+atlantic = euroatlantic. În acest caz, vorbim despre disjuncția noțiunilor.

4. La procesul de formare a termenilor prin transfer de sens, contribuie și metafora terminologică. În acest proces de formare, literatura de specialitate utilizează termenul de „restricție” pentru a putea vorbi de relațiile dintre un concept general și un concept specific, și termenul „extensie”, pentru a putea vorbi de aceleași relații conceptuale, dar în sens invers, de la specific la general: „Ce phénomène, qui inclut restriction comme extension, est connu en linguistique sous le nom de métaphore”(M.T.Cabré 177). Metafora terminologică ilustrează un regim semantic cognitiv, ilustrând o întorsătură epistemologică de la metafora expresivă. Metaforele terminologice - *oboseala solului*, *păpușă de loess*, *pană de gheață*, *respirația solului*, *transpirație*, *vinifoare* etc desemnează lingvistic imaginea abstractă conceptului.

Tipare terminologice. Interdisciplinaritate tematică

Terminologia *pedologiei* este constituită din termeni simpli, din sintagme terminologice (fixe, parțial fixe), din abrevieri, simboluri, cifre etc. Termenii simpli pot fi: interdisciplinari cu domeniul chimiei (acid, aciditate), al științelor exacte (fizică, fracțiune, greutate), al medicinei (dren, drenaj, fertilitate, hidratare por), termeni specifici pedologiei (bazalt, brechie, calcar, turbă), simboluri folosite în sistemul de notare a orizonturilor (El ; Go ; Ph, Pf) etc.

Observăm că în șirul unităților terminologice utilizate în domeniu, numeroase sunt *lexemele compuse* create cu formantul *sol* (termenul desemnează conceptul general al disciplinei), în structura cărora se assemblează elemente eclectice/ interdisciplinare (chimie+mediu ; fizică+mediu, mediu+pedologie etc). Este ceea ce am numi un tip de *interdisciplinaritate tematică*, formată recent, după modelul compuselor savante de sursă greco-latină: *acrisol*, *alfisol*, *andosol*, *aridisol*, *calcisol*, *entisol*, *fluvisol*, *gleisol*, *inceptisol*, *litosol*, *millisol*, *oxisol*, *plintisol*, *regosol*, *vertisol* etc. Există și formanți de tipul agro-/ bio-/ eco-/ geo-

specifici atât domeniului agriculturii/ biologiei/ mediului/ geografiei (ca domenii conexe), cât și domeniului pedologie: *agrochimie, agroterasă, biomasă, ecopedologie, geothit* etc. Formantul *pedo-* este specific doar domeniului pedologie, chiar dacă este deosebit de puțin productiv sub aspect terminologic: *pedologie, pedosferă* etc.

Din perspectivă etimologică, majoritatea termenilor din domeniul *pedologie* au provenit din limbile latină și greacă (prin filieră franceză), ca neologisme, din limbile romanice și se definesc prin caracteristica interdisciplinar. Este o interdisciplinaritate cu domenii conexe precum, mediul, științele naturii, biologia, agricultura, ecologia, geologia, geografia, chimia etc. Formanți cu etimon în limba greacă: gr. *agros* (cf. ἄγρός, -ou s.m., „ogor”); *aeros* (cf. gr. ἀήράερος s.f. „aer”); *bio-*, *bios* (cf. gr. βίος, -ou s.m., „viață”); gr. *genes-genos* (γένεος, -εος s.n., „naștere, origine”); *oligo-*, *oligos* (cf. gr. ὀλίγος, -η, -ov adj. („puțin, mic, rar, scurt”); *eco-* (cf. gr. οἶκος, -ou „casă, locuință, mediu, proprietate, bunuri”), *pedo-*, *-pedo* (cf. gr. πέδον, -ou s.n. „sol, câmpie, regiune”), *tixo-* (cf. gr. θίξις, -εως s.f. „lovire”).

Formanți cu etimon în limba latină: *acidus*, *-a*, *-um* (adjectiv „acru”); *calx*, *calcis* s.f. („var”); *charta*, *ae* („hartă, grafic”). Există însă și termeni de alte origini (engleză, germană), neadaptăți fonetic, prezența acestora fiind motivată de caracterul lor internațional (denumesc unități de măsură a solului, taxonomii): *dy* (tip de sol, mâl), *gyttja* (tip de sol format pe fundul lacurilor), *loess* (rocă), *ranker* (sol slab), *terra rossa* (sol mediteranean de culoare roșie), *terra fusca* (sol argilos), *Yermosol* (sol cu orizont A) etc.

Majoritatea conceptelor din *Pedologie* sunt denumite prin sintagme terminologice. Inventarul terminologic s-a dezvoltat pe modalități specifice, a căror funcție este de a identifica sensurile specializate prin opoziție cu domeniile conexe și/ sau de a realiza dezambiguizările necesare în context.

Sintagmele fixe [„exprimă un sens specializat ca un grup unitar, majoritatea fiind înregistrate în dicționarele generale și/sau specializate” (v. Inga Druța 2013:239)] circulă în dicționarele generale: acid humic, adsorbție polară, biologia solului, deplasare de teren, diagnoza solului etc.

Sintagmele parțial fixe sunt omniprezente în textele și în dicționarele de specialitate: *depozit de cuvertură, distrucția silicaților, eroziune accelerată, fază dispersă, limită de adeziune* etc. Există sintagme complexe dezvoltate în baza paradigmelor unor concepte specifice domeniului, dintre care am abordat conceptele „apă” „eroziune”. Ne vom opri și la sintagmele formate cu termenul –cheie „apă”: *apă capilar suspendată, apă disponibilă, apă gravitațională, apă inaccesibilă, apă labil legată, apă legată chimic, apă legată, apă liberă, apă moartă, apă sprijinită, apă stabil legată*. Sintagme complexe formate prin specializarea cuvântului-cheie „eroziune”: *eroziune accelerată, eroziune de suprafață, eroziune geologică, eroziune de adâncime, eroziune lineară, eroziune naturală, eroziune peliculară, eroziune prin împroușcare* etc.

Există în terminologia *Pedologiei* o categorie de sintagme mixte, specifice, având structuri de tipul: termen + cifre/ procente chimice: *Filosilicați cu rețea de tip 1:1* (Filosilicați a căror rețea cristalină este constituită dintr-o foiță tetraedrică și una octaedrică...); *Filosilicați cu rețea de tip 2:1*; *Filosilicați cu rețea de tip 2:1:1*.

Spre deosebire de alte domenii, sintagmele terminologice formate prin alăturarea patronimelor/ a numelor proprii, în general, sunt mai puțin numeroase: calcimetru Scheibler, coeficientul Arany, ecuația Darcy, ecuația Wischmeier - Smith etc.

Abrevierile, siglele, acronimele sunt într-o foarte mică măsură utilizate. Din seria de sigle, identificăm câteva: *El* (simbol folosit în sistemul românesc de notare a orizonturilor, pentru orizontul E normal), *Go* (simbol folosit în sistemul românesc de notare a orizonturilor, pentru orizontul de oxidare-reducere), *pF* (logaritm decimal al sucțiunii...), *pH* (logaritm decimal negativ al concentrației ionilor de hidrogen...), *ppm* (părți per milion) etc.

În concluzie, în terminologia solului, metafora este un instrument privilegiat de exprimare a conceptelor științifice. La nivelul imaginii abstracte, metaforele tipului de *sol* au, în general, un termen specializat aparținând propriului domeniu: *nisip mobil, oboseala solului, pană de gheață, păpușă de loess, respirația solului, franj capilar* (strat capilar). Excepție face conceptul desemnat prin „vinișoare” etc. Din aceste considerente, sunt ceea ce am numi *metafore polilexicale legate de domeniu* (la nivelul expresiei specializate), în opoziție cu ceea ce numeam cu altă ocazie, *metafore polilexicale libere de domeniu*. A se compara: *med. bordură în perie, med. bloc de ramură* (*metafore polilexicale libere*) cu *pană de gheață, păpușă de loess, respirația solului, franj capilar* (*metafore polilexicale legate de domeniu*). Nominalizarea neutră a conceptelor Determinanții ..de *gheață, ...de loess, solului, capilar* fac parte integrantă din paradigma conceptelor-cheie ale pedologiei. Specializarea acestora se realizează la regent, prin analogie: *pană* (de gheață).

BIBLIOGRAPHY:

Bidu-Vrănceanu, A.; 2010: Angela Bidu-Vrănceanu, *Terminologie, terminologii*, București, EUB.

Druță Inga 2013: Inga Druță, *Dinamica terminologiei românești sub impactul traducerii*, Chișinău, Centrul Editorial Poligrafic al USM.

DEX 1978: *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, Editura Academiei.

Jakab Sámuel, Füleky György: Jakab Sámuel, Füleky György, *Protecția mediului-Sol*, Nemzeti Tankönyvkiadó RT. Budapesta.